

Elfte internationella olympiaden i lingvistik

Manchester (Storbritannien), 22–26 juli 2013

Uppgifter för den individuella tävlingen

Skriv inte av uppgifterna. Lös varje uppgift på ett separat blad (eller flera blad). Ange på varje blad uppgiftens nummer, ditt platsnummer och ditt efternamn. Annars kan ditt arbete inte bedömas korrekt.

Dina svar måste vara välmotiverade. Om ditt svar saknar motivering, kommer du att få en låg poäng, även om svaret är helt korrekt.

Uppgift nr 1 (20 poäng). Här är några ord på yidiny-språket samt deras översättningar till svenska:

guda:ga	hund	gudagabi	annan hund
bupa	kvinn	gajagimba:m	från en vit man
wagu:ja	man	bijji:ngu	för en bålgeting
muyubara	främling	bimbi:n	faders
gajagimba:gu	för en vit man	mujam	moder
bamagimbal	utan en person	bijji:nmu	från en bålgeting
bama:gu	för en person	majur:bi	annan groda
bimbi:bi	annan fader	bupagimbal	utan en kvinna
mularigu	för en initierad man	bafigalni	sköldpaddas
mularini	initierad mans	judu:lumuɟay	med en duva
bupa:m	från en kvinna		

Tecknet "r" betecknar att föregående vokal är lång.

(a) Markera de långa vokalerna (om det finns några): **mugaɟumu** från ett fiskenät
waɟalgu för en bumerang

(b) Markera de långa vokalerna (om det finns några) och översätt till svenska:

baman, bupabi, majurmuɟay, mujamni.

(c) Översätt till yidiny:

främlings, för ett fiskenät, fader, från en groda,
utan en man, duvas, sköldpadda, utan en bumerang.

⚠ Yidiny tillhör den pama-nyunganska språkfamiljen. Det talas av cirka 150 människor i den australiska delstaten Queensland. **ɟ, ŋ, ɲ, ɽ** är konsonanter.

—*Bozjidar Bozjanov, Ivan Derzjanski*

Uppgift nr 2 (20 poäng). Här är några ord på tundrajukagiriska samt deras översättningar till svenska i godtycklig ordning:

ilennime, joqonnime, saancohoje, johudawur, ilenlegul, cireme, johul, aariinmøŋer, joqodile, møŋer, ciremennime, joqoncohoje, saadoŋoj, uoduo, oŋoj, aariinjohul, uodawur, joqol

skott, trälåda, näsa, fågel, jakutisk kniv, renfoder,
väska, gevärsmynning, häst, näsfodral, trähus, barnbarn,
åska, jakut, vagga, renhjord, träkniv, rede

(a) Bestäm de korrekta motsvarigheterna.

(b) Ordet *ewce* betyder 'spets, topp'. Översätt till svenska:

aarii, aariidoŋoj, ciremedawur, ile, johudewce, legul, saal, saannime, uo.

Två av dessa ord har samma betydelser som två andra ord i data.

(c) Ordet *cuo* betyder 'järn'. Översätt till jukagiriska:

järnfågel, snarkning, spets av knivblad, påse för proviant.

När du inte är säker på hur ett ord ska översättas, skriv varför.

⚠ Tundrajukagiriska talas av en mindre befolkning i nordöstra Sibirien. Det talas enbart av några tiotal människor, mestadels äldre, eftersom många jukagirer har övergivit språket till förmån för ryska eller något av de språk som talas av grannfolk som är fler till antalet, och som ofta är bärare av mer avancerade materiella kulturer (t ex jakuterna).

Ett näsfodral används för att skydda näsan från kyla.

—*Ivan Derzjanski*

Uppgift nr 3 (20 poäng). Här är några ord och sammansättningar på pirahã-språket och förenklade transkriptioner av deras uttal i normalt tal:

<i>bagiai baabi</i>	ba.gia. ¹ baa.bi	dålig tjuv
<i>bahoigatoi</i>	ba.hoi.ga. ¹ toi	gris
<i>bahoigatoi baihiigi</i>	ba. ₂ hoi.ga.to.bai. ¹ hii.gi	långsam gris
<i>giopai</i>	gio. ¹ pai	hund
<i>giopai hoigi</i>	gio.pa. ¹ hoi.gi	smutsig hund
<i>giopai sabi</i>	gio.pa. ¹ sa.bi	arg hund
<i>giopai xaibogi</i>	₂ gio.pa. ¹ ai.bo.gi	snabb hund
<i>hixi</i>	hi. ¹ ?i	rätta
<i>hixi xitaixi</i>	hi.?ii. ¹ tai.?i	tung rätta
<i>kagahoaogii toio</i>	ka.ga.ho.ao.gi.to. ¹ io	gammal papaya
<i>kagaihiai</i>	ka. ¹ gai.hi.ai	jaguar
<i>kagaihiai baagiso</i>	ka.gai. ₂ hia. ¹ baa.gi.so	många jaguarer
<i>kagaihiai xaibogi</i>	ka.gai. ₂ hia. ¹ ai.bo.gi	snabb jaguar
<i>kagihai</i>	ka.gi. ¹ hi	geting
<i>kahai baihiigi</i>	ka. ₂ ha.bai. ¹ hii.gi	långsam pil
<i>kaibai xogiai</i>	kai. ¹ bao.gi.ai	stor apa
<i>kaoaibogi</i>	kao. ¹ ai.bo.gi	djungelande
<i>kaoaibogi sabi</i>	kao.ai.bo.gi. ¹ sa.bi	arg djungelande
<i>koxopa</i>	ko.ʔo. ¹ pa	mage
<i>piahaogixisoai</i>	pia.hao.gi.ʔi.so. ¹ ai.pi	kokbanan
<i>poogaihiai</i>	poo. ¹ gai.hi.ai	banan
<i>tagasaga</i>	ta.ga. ¹ sa.ga	machete
<i>xabagi</i>	¹ ?a.ba.gi	tukan
<i>xabagi giisai</i>	?a.ba.gi.gii. ¹ sai	denna tukan
<i>xagai</i>	?a. ¹ gai	krökt
<i>xaogii</i>	¹ ?ao.gii	främmande kvinna
<i>xibogi</i>	¹ ?i.bo.gi	mjölk
<i>xiga</i>	¹ ?i.ga	hård
<i>xiaapisi</i>	?ii. ¹ aa.pi.si	ärm
<i>xisipoai</i>	?i.si.po. ¹ ai	vinge
<i>xisitai xagai</i>	?i.si. ¹ taa.gai	krökt fjäder
<i>xisoobai</i>	?i. ¹ soo.bai	utrer
<i>xogiai</i>	?o.gi. ¹ ai	stor

tukan

Skriv ner hur följande ord och sammansättningar uttalas:

<i>xaaibi</i>	tunn	<i>bigi</i>	jord	<i>poogaihiai toio</i>	gammal banan
<i>xaapisi</i>	arm	<i>kagahoaogii</i>	papaya	<i>xabagi kapioxio</i>	annan tukan
<i>xitiixisi</i>	fisk	<i>kaibai</i>	apa	<i>xabagi xogiai</i>	stor tukan
		<i>kapiigaiitooi</i>	penna		

⚠ Pirahã-språket talas av det isolerade pirahã-folket som bor i Amazonas i Brasilien. Det är det enda överlevande språket i mura-familjen.

[ʔ] är en konsonant (s k glottisstöt). [h] = *h* i ordet *hatt*. Tecknet ”.” visar stavelsegränser. Tecknet ”¹” innan en stavelse markerar huvudbetoning. Tecknet ”₂” innan en stavelse markerar bibetoning (om det finns någon).

—Artūrs Semeniūks

Uppgift nr 4 (20 poäng). Här är några meningar på muna-språket samt deras översättningar till svenska:

1. *murihino andoandoke dofoni we molo.*
Apan's elever klättrar upp på berget.
2. *lambuku nakumodoho.*
Mitt hus kommer att vara långt borta.
3. *lambuhindo lagahi nofanaka.*
Myrornas hus är varma.
4. *lagahino damumaa kaleino robhine.*
Hans myror kommer att äta kvinnans banan.
5. *a dhini nofumaa ndokehiku.*
Demonen äter mina apor.
6. *robhineno naghumoli lambuno adhiadhini.*
Hans kvinna kommer att köpa Demonens hus.
7. *a kontuhi namanaka.*
Stenarna kommer att vara varma.
8. *a robhinehi dakumala we andoandoke.*
Kvinnorna kommer att gå till Apan.
9. *a murihi dosuli we lambuhi.*
Eleverna återvänder till husen.
10. *lagahino muriku dokodoho.*
Min elevs myror är långt borta.
11. *adhiadhini nododo molondo.*
Demonen skär deras berg.

(a) Översätt till svenska:

12. *andoandoke nogholi lagahiku.*
13. *a dhinihi dasumuli we murindo robhinehi.*

(b) Översätt till muna:

14. Myran kommer att klättra upp på elevens sten.
15. Myrorna går till Demonen.
16. Mina kvinnors apor kommer att skära mina bananer.
17. Apan's berg (pl.) är långt borta.

⚠ Muna tillhör den austronesiska språkfamiljen. Det talas av cirka 300 000 människor i Indonesien.

De understrykta namnen tillhör figurer i historier.

—Ksenija Giljarova

Uppgift nr 5 (20 poäng). I ett antal experiment utförda på Carnegie Mellon University (Pittsburgh, USA) 2010, fick frivilliga deltagare först se några ord på engelska medan aktiviteten i olika områden av hjärnan registrerades. Sedan blev deltagarna ombudade att tänka på några andra ord från en lista av 60 ord medan forskarna mätte deras hjärnaktivitet på nytt. Med hjälp av de erhållna data kunde forskarna ganska framgångsrikt sluta sig till vilka ord deltagarna tänkte på.

Nedan ser du data om aktivitetsnivåerna i fyra områden i hjärnan för några av de ord som deltagarna tänkte på.

Ord	Översättning	Område A	Område B	Område C	Område D
<i>airplane</i>	flygplan	hög	låg	låg	hög
<i>apartment</i>	lägenhet	hög	låg	låg	hög
<i>arm</i>	arm	låg	hög	låg	låg
<i>corn</i>	majs	låg	låg	hög	låg
<i>cup</i>	kopp	låg	låg	hög	låg
<i>igloo</i>	igloo	hög	låg	låg	låg
<i>key</i>	nyckel	hög	hög	låg	låg
<i>lettuce</i>	sallad	låg	låg	hög	hög
<i>screwdriver</i>	skruvmejsel	låg	hög	låg	hög

Samma information ges nedan om ytterligare sex ord som deltagarna tänkte på: *bed* 'säng', *butterfly* 'fjäril', *cat* 'katt', *cow* 'ko', *refrigerator* 'kylskåp', *spoon* 'sked'.

Ord	Område A	Område B	Område C	Område D
1	låg	låg	hög	hög
2	låg	låg	hög	låg
3	hög	låg	låg	låg
4	låg	låg	låg	hög
5	låg	hög	hög	låg
6	låg	låg	låg	låg

Bestäm de korrekta motsvarigheterna.

—Boris Iomdin

Redaktörer: Svetlana Burlak, Ivan Derzjanski, Hugh Dobbs, Dmitrij Gerasimov, Ksenija Giljarova, Stanislav Gurevitj (chefredaktör), Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina, Lee Jae Kyu, Aleksejs Peguševs, Maria Rubinstein, Daniel Rucki, Rosina Savisaar, Artūrs Semeņuks, Pavel Sofronijev, Todor Tjervenkov.

Svensk text: Erland Sommarskog.

Lycka till!